

POLETARAC

LIST OSNOVNE ŠKOLE "FRA LOVRO KARLAU"
LIVNO

Cijena 10 kn

Livno, ožujak 1998.

POLETARAC
List Osnovne škole
"Fra Lovro
Karaula" Livno

Glavna i odgovorna
urednica:

Gordana Cikojević, prof

Tisak:

"LIVNO-TISAK"

RIJEČ UREDNIŠTVA

Dragi čitatelji!

*vaš **Poletarac** napokon je stigao do vas! I ovog puta smo se trudili da list bude što bolji, raznovrsniji, poučniji i zabavniji. Nadamo se da će svatko od vas u njemu pronaći nešto zanimljivo za sebe.*

Ujedno vas molimo da nam i dalje šaljete svoje literarne i likovne radove, kao i kritike, prijedloge, primjedbe i pohvale. Unaprijed zahvaljujemo,

uredništvo.

SADRŽAJ

Čestitka: Sretan Uskrs - 3

Prijateljstvo - 4

Žena koja je nadživjela vlastitu smrt: Majka Tereza - 5

Značajni datumi - 7

Higijena i zdravlje - 8

Problemski članak: Videomanija - 9

Ljubav - 10

Na pragu proljeća - 12

Naš okoliš: Pogled s prozora naših učionica - 13

Književni kutak: Ivana Brlić-Mažuranić - 14

Naši učenici natjecatelji - 15

Običaji livanjskog kraja - 16

Literarni radovi naših učenika - 17

Aforizmi - 19

Biseri iz školskih klupa - 19

Mala vicoteka - 20

Zabavni kutak: Križaljka - 20

SRETAN USKRS!

USKRS JE VJEČNO PROLJEĆE

*Vedar dan.
Po livadama rasuto
šareno cvijeće,
osmijehuje nam se...
Jedan cvijet
je Isus,
koji je uskrsnuo
i sa sobom donio
vječno proljeće.*

Ivanka Mihaljević, Va

KRIST JAČI OD SMRTI

*Okrutni su spleli trnovu krunu
i čavlima proboli Kristove ruke,
tvrda srca na tuđe muke.*

*Krist jači od smrti
gleda svoje muke
i govori:
"Bože otpusti i oprosti
im grijeha
jer ne znaju što čine!"*

Marijana Šeremet, VIId

MAJKA BOLI

*Majka boli,
ja majka koja voli.
Voli sinka svoga,
na križu raspetoga.
Srce je njeno boli,
ali ona voli,
jer zna; spasit će svijet,
On, koji je bio klet.
Bol joj krhko srce para,
al' ipak krvnike ne kara.
Nego ih ona voli
i za njihov oprost
ona Boga moli.*

Ivana Dodig, VIIc

USKRS

Uskrs je najveći kršćanski blagdan. Slavi se u proljeće, u mjesecu ožujku ili travnju. Na Uskrs se radujemo jer vjerujemo da je tada Krist uskrsnuo os mrtvih. Vjerujemo da je Božja dobrota i pravda pobijedila zlo i smrt.

Kršćani Uskrs slave u crkvi i kod kuće, u obitelji. U crkvu donosimo blagosloviti jelo, da bismo ga zatim jeli u krugu obitelji. Zajednički molimo i jedni druge darujemo lijepim pisanicama, koje smo obojili raznim bojama i ukrasili sličicama.

Na sam dan Uskrsa se s pisanicama igraju razne igre, kao što su se nakada davno igrali naši stari u livanjskom kraju, pa dan prolazi u veselom druženju.

Žan Baković, Vb

PRIJATELJSTVO

MOJA NAJBOLJA PRIJATELJICA

Moja najbolja prijateljica se zove Ivana Dodig. Ona ima smeđu kosu boje kestena i tamno smeđe oči. Najljepši ukras njezina lica su crvene pune usne. Vrlo je vesela osoba. Jako voli plesati, pa obožava tulume i lude zabave. Voli nositi sve što je moderno, a naročito crne uske hlače.

Njena najveća mana je tvrdoglavost. Ako nešto želi uraditi, tada će to doista i uraditi. Odlična je učenica. Voli društvo i, naravno, svoju simpatiju. Vrlo je povjerljiva osoba i u svemu se dobro razumijemo. Uvijek mi pomaže korisnim savjetima. Ona mi je poput sestre: vrlo je iskrena. Za nju bih sve učinila, a mislim da bi i ona za mene.

Martina Maros, VIIa

MOJA PRIJATELJICA

Moja najbolja prijateljica je ujedno i moja školska kolegica. Njeno lice, na kojem se najviše ističu smeđe oči, uokviruje meka, smeđa kosa. Njen hobi je skupljanje salveta i maramica. Želja joj je postati turistički vodič.

Ona nikada ni o kome ne priča ružno. Velikodušna je, plemenita i nježna osoba. Najviše voli sujež zrak, prirodu i životinje. Jasmina se vrlo lijepo i kulturno ponaša i ophodi, nikada se ne svađa i ne galami. Nikada ne psuje. Vrlo je pouzdana osoba.

Marijana Čeko, VIIa

MOJA PRIJATELJICA

Moja prijateljica se zove Ines Đonlagić. Visoka je djevojka plave kose i smeđih očiju. Lijepo se odijeva i vrlo je uredna.

Njen hobi je šetnja i čitanje knjiga, koje može čitati satima. Voli igrati košarku i odbojku, i vrlo je dobra u tim sportovima. A najviše od svega voli slušati dobru glazbu.

Prema meni je jako dobra. Uvijek mi pomaže u nevolji. Mogu joj se pouzdati i reći joj sve što me muči. Sretna sam što imam takvu prijateljicu.

Vlatka Špiranović, VIIa

NEOBIČAN PRIJATELJ

Istina je kad se kaže da za prijateljstvo nisu važne godine. To se može potvrditi mojim prijateljstvom s čovjekom koji je čak pedeset godina stariji od mene. Taj čovjek je moj najbolji prijatelj. Mnogima je čudno kako moj najbolji prijatelj može biti tako star čovjek, ali nama godine nisu važne. Moj prijatelj je jako dobar čovjek.

Rijetko ga možete vidjeti zlovoljnog. Uvijek je veseo i spreman na zabavu. Njegova sijeda kosa bijeli se kao snijeg. I obrve su mu sijede, a bore na njegovom licu govore o godinama koje su iza njega. To drago, staro lice uvijek je nasmiješeno. Hod mu je spor i težak, ali ima vješte ruke koje mogu napraviti mnoge lijepo stvari.

Najljepši poklon koji sam od njega dobio su luk i strijele koje je sam izradio od drveta koje smo zajedno posjekli u šumi. Na njegovom mjestu zasadili smo mladicu da ne bismo oštetili šumu. Moj je dan najljepši kad ga provedem u društvu sa susjedom, mojim najboljim prijateljem.

Ivan Rimac, VIb

PRIJATELJSTVO**Prijatelj,**

*mnogi se pitaju što to znači,
a samo pravi prijatelj trebao bi znati.*

Prijatelj,

*ne može postati svaki,
kad ga nađeš, srce će ti dati znak.*

Prijateljstvo

*se ne bira, ono dođe od sebe samo,
a kad ga nađeš, potrudi se da bude trajno.*

Prijatelj

*mijenjati to ne vodi ničem,
jer se pravo prijateljstvo teško stiče.*

Prijatelj

*zato čuvaj ko zjenu oka svog,
ne traži mu manu, prihvati ga takvog!*

Jasmina Čolić, VIIa

**BUDI SPOR KAD BIRAŠ PRIJATELJE, A JOŠ
SPORIJI KAD IH MIJENJAŠ!**
(engleska izreka)

**RODBINU TI JE DAO BOG, A PRIJATELJE SI SAM
IZABRAO!**
(španjolska izreka)

**PRAVI JE PRIJATELJ SPREMAN VLASTITOM
KOSOM ŠIVATI TVOJE CIPELE!**
(korejska izreka)

**SREĆA DAJE PRIJATELJE, A NESREĆA IH
PROVJERAVA!**
(francuska izreka)

**PRIJATELJSTVO JE KAO STAKLO: KAD SE
JEDNOM RAZBIJE, VIŠE GA NEĆEŠ SASTAVITI!**
(ruska izreka)

**PRIJATELJA KORI KAD STE SAMI, A HVALI GA
JAVNO!**
(latinska izreka)

**JEDINI NAČIN DA IMAŠ PRIJATELJE JEST BITI
PRIJATELJ!**
(danska izreka)

ŽENA KOJA JE NADŽIVJELA VLASTITU SMRT:**MAJKA TEREZA**

Točno prije trideset godina, u koloniji gubavaca na obali svete indijske rijeke Gangesa, dok su munje resko parale nebo i remetile noćni mir, jedna je žena uz treperavu svjetlost svijeca napisala pjesmu o životu.

ŽIVOT

Život je prilika, iskusi je.

Život je ljepota, divi joj se.

Život je san, učini ga stvarnim.

Život je izazov, suoči se s njim.

Život je zadatak, izvršavaj ga.

Život je igra, igranj je.

Život je dragocjen, njeguj ga.

Život je bogatstvo, čuvaj ga.

Život je ljubav, uživaj je.

Život je tajna, pronikni je.

Život je obećanje, ispuni ga.

Život je tuga, nadiđi je.

Život je himna, pjevaj je.

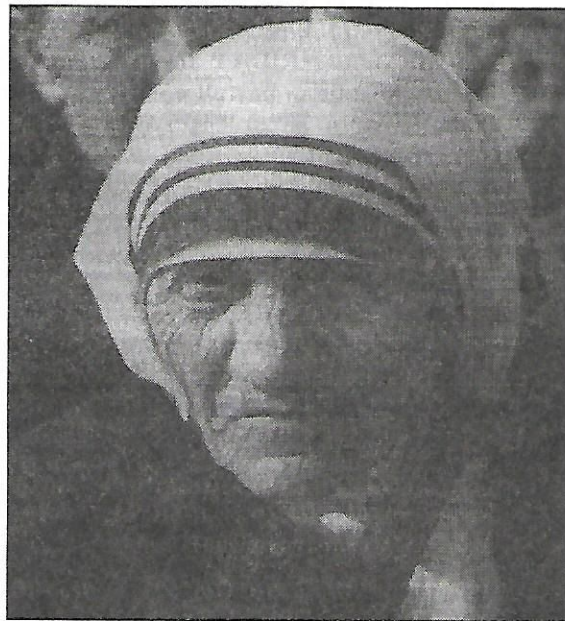
Život je borba, prihvati je.

Život je tragedija, uhvati se s njom u koštac.

Život je avantura, usudi se.

Život je sreća, zasluži ga.

Život je ŽIVOT, brani ga.

MAJKA TEREZA

(27. 08. 1910. Skopje - 05. 09. 1997. Calcutta)

Žena se zvala Majka Tereza, a poznavao ju je cijeli svijet. Misionarka ljubavi; sitna, pogrbljena, vedra i vesela starica koja je čitav svoj život posvetila siromašnima, gladnima, bolesnima, odbačenima, ne mareći za njihovu vjeru, nacionalnost i stalež.

Jer Majka Tereza je bila plemenita žena, velikog i nesebičnog srca.

Majka Tereza je rođena 27. kolovoza 1910. u Skopju u Makedoniji, kao Agneza Gonxe Bojaxhiu, u skladnoj albanskoj katoličkoj obitelji. Njen otac Kole je bio građevinski poduzetnik; govorio je nekoliko jezika, a bavio se i glazbom. Majka Drane je bila domaćica; vrlo marljiva, darežljiva i pobožna žena. Osim Agneze imali su još dvoje djece, sina Lazara i kćerku Agu. Svoju su djecu brižno odgajali u vjeri, potičući u njima ljubav i samilost prema siromašnima.

Mala Agneza je od rođenja bila slabašna, krhka i boležljiva, pa su svi u obitelji neprestano stregli za njezin život. Već je zarana osjetila "Božji poziv" pa je rano pristupila vjerskom djevojačkom udruženju u svojoj župi. Kad je napunila osamnaest godina, ušla je u red sestara Blažene Djevice Marije od Loreta, koje imaju svoje škole i red u Indiji. Stigavši u indijski grad Bengali, uzela je ime Tereza, prema Svetoj Terezi od Lisieuxa. Pod tim imenom upamtit će je cijeli svijet. Godinu dana kasnije, 1939. stigla je u Calcuttu da bi kao časna sestra poučavala djecu u St. Mary s High School. Zavjet je položila 1937.

1946. u njenom se životu dogodio neobičan događaj. Majka Tereza je nešto poboljševala pa je, pod sumnjom da boluje od tuberkuloze, upućena na oporavak u indijsko planinsko mjesto Darjeeling. Vozeći se vlakom i promatrajući kroz prozor lijepe indijske krajolike, Majka Tereza je odjednom začula Isusov glas. Isus ju je pozivao da "služi onima koji su siromašniji i od najsiromašnjih".

Majka Terezaje shvatila Isusov poziv, 1948. istupila iz reda sestara Blažene Djevice Marije i osnovala dom NIRMAL HRIDAY (čisto srce) za beskućnike. Sama je otišla na ulice Calcutte, među najsiromašnije, kako bi im pružila pomoć i utočište. U početku je njen dom imao samo dvije prostorije, ali u njemu je svoje mjesto pronašlo mnoštvo ugroženih, prezrenih i odbačenih ljudi s kalkutskih ulica.

Iako su lokalne vlasti zabranjivale njen rad, nemajući nimalo razumijevanja za siromašne i ugrožene ljude, kakvih je u Indiji mnogo, Majka Tereza je bila uporna u nastojanju da osnuje red. Konačno, 1950. godine nadležni biskup dozvolio joj je osnivanje reda sestara Misionarki milosrđa, pa je te godine red počeo s radom. Sestre Misionarke milosrđa odjenule su jednostavan bijeli sari s modrim obrubom i pod geslom "Služiti siromašnima da bi se služilo životu" započele sa svojim humanim, plemenitim radom, koji će se ubrzo proširiti svijetom. U početku su pomagale napuštenoj djeci i siromašnima, da bi kasnije postupno proširile svoju djelatnost na sve one koji su trebali pomoć i utjehu (narkomane, prostitutke, oboljele od AIDS-a, gubavce itd.).

Novac za pomoć stizao je na njihov račun iz cijeloga svijeta, pa su Majku Terezu često optuživali da uzima novac ne pitajući za njegovo porijeklo. Ona se branila govoreći: "Nije mi važno

tko je darovatelj, ni kako je došao do tog novca. Prihvaćam svačiji novac kako bih mogla pomoći siromašnima!"

Za svoj rad Majka Tereza je dobila mnoga ugledna priznanja i nagrade. Najveća priznanja su Nobelova nagrada za mir koju je dobila 1979., te Medalja slobode 1985., koja predstavlja najveću američku nagradu za civilni rad. Novcem od tih nagrada Majka Tereza je gradila utočišta i škole diljem svijeta. Proputovala je cijeli svijet posredujući u mirovnim pregovorima kako bi spasila nedužne civile, te propovijedajući mir i ljubav čovjeka prema čovjeku.

Krhka starica često je poboljševala, ali je uvijek pokazivala snažnu želju za životom. Tako je preživjela čak tri infarkta, upalu pluća, malarijsku groznicu i mnoge druge opasne bolesti. U proljeće 1997. službeno je napustila mjesto predvodnice reda Misionarki milosrđa na kojem ju je naslijedila Majka Nirmala. Plemenito i veliko srce Misionarke milosrđa i ljubavi, Majke Tereze, prestalo je kucati kišnog poslijepodneva 05. rujna 1997. Smrt ju je zatekla u trenutku pripremanja ceremonije sjećanja i molitve za dragu prijateljicu, britansku princezu Dianu, koja je tragično preminula pet dana ranije.

No, Majka Tereza nadživjela je svoju smrt. Ona i danas živi u četiri stotine četrdeset i dvije kuće Misionarki milosrđa diljem svijeta, koje je sama otvorila, a posebno u srcima onih koji su u njima našli svoje utočište. A to su upravo oni kojima je nesebično posvetila cijeli svoj život, onako kako ju je uputio Isus; siromasi, bolesni, prezreni i odbačeni - **siromašniji od najsiromašnjih**.

PORUKE MAJKE TEREZE ZAPISANE NA ZIDU DJEČJEG DOMA SHISHU BHA VANI KOJEG JE OTVORILA U AFRICI:

*Čovjek je nerazuman, nelogičan i sebičan.
NIJE VAŽNO - VOLI GA!*

*Ako činiš dobro, pripisat će to tvojim sebičnim ciljevima.
NIJE VAŽNO - ČINI DOBRO!*

*Ako ostvariš ciljeve svoje, naći ćeš lažne prijatelje i iskrene neprijatelje.
NIJE VAŽNO - OSTVARUJ CILJEVE SVOJE!*

*Dobro koje činiš sutra će biti zaboravljeno.
NIJE VAŽNO - ČINI DOBRO!*

*Poštenje i iskrenost učinit će te ranjivim.
NIJE VAŽNO - BUDI POŠTEN I ISKREN!*

*Ono što si godinama stvarao u trenutku bi moglo biti razrušeno.
NIJE VAŽNO - STVARAJ!*

*Ako pomažeš ljudima možeš loše proći.
NIJE VAŽNO - POMAŽI IM!*

*Daješ svijetu najbolje od sebe, a on će ti uzvratiti udarcima.
NIJE VAŽNO - DAJ NAJBOLJE OD SEBE!*

ZNAČAJNI DATUMI

31. siječnja:	DAN NEPUŠAČA
11. veljače:	SVJETSKI DAN BOLESNIKA
14. veljače:	VALENTINOVO
21. ožujak:	PRVI DAN PROLJEĆA
22. ožujka:	SVJETSKI DAN ZAŠTITE VODA
23. ožujka:	SVJETSKI METEOROLOŠKI DAN
22. travanj:	DAN PLANETA ZEMLJE
08. svibnja:	MEĐUNARODNI DAN CRVENOG KRIŽA
11. svibnja:	MAJČIN DAN
05. lipnja:	DAN ZAŠTITE ČOVJEKOVA OKOLIŠA
21. lipnja:	PRVI DAN LJETA
16. rujna:	DAN ZAŠTITE OZONSKOG OMOTAČA
17. rujna:	MEĐUNARODNI DAN ČIŠĆENJA PLANETE
22. rujna:	PRVI DAN JESENI
04. listopada:	DAN ZAŠTITE ŽIVOTINJA
15. listopada:	DAN PJEŠAČENJA
16. listopada:	DAN KRUHA
10. prosinca:	DAN PRAVA ČOVJEKA
12. prosinca:	DAN DJETETA
20. prosinca:	DAN BORBE PROTIV PUŠENJA
21. prosinca:	PRVI DAN ZIME

HIGIJENA I ZDRAVLJE

ZDRAVLJE je stanje našeg organizma kad svi njegovi dijelovi rade pravilno, pa se osjećamo dobro i ugodno. Takvo bi stanje trebalo trajati što duže jer o dužini trajanja zdravlja ovisi i dužina života! **BOLEST** je stanje organizma suprotno zdravlju. Bolest može biti duga ili kratka, lakša ili teža. Bez obzira kakva bila, bolest onesposobljava čovjeka za normalan rad i život i skraćuje mu životni vijek. Kako se stoga možemo zaštititi od bolesti?

Od bolesti se možemo zaštititi ukoliko sami primjenjujemo pravila o čuvanju zdravlja. Ova su pravila sadržana u znanosti koja se zove **HIGIJENA**. Potrebno je higijensko obrazovanje i djece i odraslih. Usvajanje higijenskih navika mora početi još u ranom djetinjstvu.

Osobna se higijena sastoji od niza pouka koje nas uče održavanju čistoće da bismo bili zdravi i napredni. Neodržavanjem osobne higijene postajemo podložni raznim bolestima koje vrlo lako možemo prenijeti i na druge ljude. Tako ne ugrožavamo samo svoje zdravlje već i zdravlje drugih ljudi koji s nama dolaze u kontakt.

Od zaraznih bolesti najčešće obolijevaju djeca jer ne posvećuju dovoljno pozornosti čistoći svojih ruku. Od svih dijelova našega tijela najviše se prljaju upravo ruke, jer njima dodirujemo razne predmete koji nisu čisti. Manja se djeca često igraju na tlu, dodirujući pijesak, zemlju ili travu, te milujući domaće životinje, a upravo na takvim mjestima nalaze se mnogobrojne zarazne klice. Gledano mikroskopski, pod noktima djeteta koje se tako igralo nalazi se bezbroj klica i jajašca raznih glista koji mogu biti vrlo opasni po zdravlje. Stoga, ruke treba redovito prati nekoliko puta dnevno, a nokte uvijek uredno podrezivati i prati četkicom.

Koje se zarazne bolesti mogu dobiti i prenijeti prljavim rukama? Jedna od najtežih i najopasnijih bolesti prljavih ruku je **TIFUS**. Uzrokuje ga bakterija salmonela koja se u organizam može unijeti zaraženom vodom i hranom, kao i dodirrom sa zaraženom osobom

tj. neopranim rukama. Bakterije se razmnožavaju u crijevima, jetri i slezeni zaražene osobe. Bolesnik pati od groznice i jakih bolova, a bolest može završiti smrću. Neopranim rukama lako možemo prenijeti u naš organizam oku nevidljiva jajašca **DJEČJE** ili **CRJEVNE GLISTE** i **BIJELE GLISTE**. One uzrokuju razne poremećaje u probavi, bolove u truhu i slabokrvnost. Od njih se štitimo redovitim pranjem ruku poslije svake nužde.

Djeca se obično vole igrati sa životinjama milujući ih. Takve igre mogu biti vrlo opasne. Oko njuške i u dlaci psa ili mačke nalaze se jajašca koja nisu vidljiva golim okom, ali su vrlo opasna. To su jajašca tzv. **PASJE GLISTE** ili **EHINOKOKA**, trakavice duge oko tri do pet milimetara, koja živi u crijevima pasa i mačaka. Ako nakon igre sa životinjom ne operemo ruke i jedemo takvih ruku, u svoj organizam ćemo unijeti jajašca iz kojih će se stvoriti zametak. On će se učvrstiti u našoj jetri, plućima, mozgu ili bilo kojem dijelu našega tijela i početi rasti u veliki mjehur koji je moguće liječiti jedino operacijom. Zaštita od takvih bolesti sastoji se, naravno, od redovitog pranja ruku nakon igre s bilo kojom životinjom, bez obzira na to koliko nam se ona činila čistom. Ni u kom slučaju ne smijemo dozvoliti životinjama da ližu naše tanjure ili piju iz posuda koje mi koristimo. Ne smijemo im dozvoliti ni da jedu kraj stola za kojim mi ručamo.

Prema tome, redovito pranje ruku neophodan je dio naše svakodnevne higijene. Upamtite: ruke treba prati uvijek prije jela, poslije svake nužde, poslije igre s omiljenim kućnim ljubimcem i općenito, uvijek kad izvana dođemo kući. Jer, kako stara narodna poslovice kaže: **ČISTOĆA JE POLA ZDRAVLJA!**

Prilog o zdravlju pripremila je
AMRA DŽENDŽO, učenica III razreda
Medicinske škole Livno

PROBLEMSKI ČLANAK

VIDEOMANIJA

Videomaniju možemo definirati kao maniju tj. ovisnost o videu. Videomanija je pojava vrlo raširena u svijetu. Danas gotovo nema kuće koja nema video uređaj. Zbog toga svakoga dana u gradovima i selima niču nove videoteke.

Ni Livno nije izuzetak. Gotovo u svakoj ulici možete naići na jednu videoteku, što je za mali grad kakav je naš doista previše. U videoteke dolaze najčešće mladi ljudi i oni koji "nemaju što raditi". Privlači ih šarenilo filmova raznih žanrova. Pitam se nije li za društveni život mladih ljudi pogubna upravo videomanija?

Na televiziji se svakodnevno reklamira mnoštvo filmskih hitova. Privlačni inserti iz filmova kao da jamče dobru zabavu. Potrebna je još samo riječ pohvale od nekoga tko je pogledao film koji nam je zapeo za oko i, naravno, odlazak u videoteku. U videoteci nalazimo mnoštvo zanimljivih naslova filmova koje bismo htjeli pogledati... A tako je ugodno ispružiti se ispred TV ekrana, u toploj sobi, s dobrim filmom i ne raditi ništa. Samo uživati u akciji i zabavi koju nam pruža film.

I tako iz dana u dan. Takve osobe i ne primjećuju da su se udaljile od prijatelja, da su popustile u učenju, da su blijede i neispavane i da ih bole oči. Ako u nekom novinskom članku slučajno naiđu na temu videomanije, sa smiješkom zaključuju da se to njima ne može dogoditi. Zatvarajući se u sebe i svoju sobu gdje su sami sebi dovoljni, sve više zapostavljaju svoje obveze i prijatelje koji ih "više ne razumiju". Postaju takvi ovisnici o videu da više i ne izlaze na svjež zrak (osim kad idu u školu ili kad žure iz škole), ne kreću se, ne spavaju dobro, čak se počinju debljati. Osuđuju svoje roditelje i prijatelje koji im pokušavaju pomoći. Ni sebi ni

U kinu je ljepše

drugima ne žele priznati da su postali ovisni o videu.

Kako se osloboditi te pošasti? Možda ukidanjem proizvodnje video uređaja ili njihovim visokim cijenama? U suvremenom bi svijetu, prepunom raznih izuma i dostignuća, to bilo smiješno i nemoguće. Možda bi bilo dobro samo neprestano pisati o problemu videomanije u svim medijima i upozoravati mlade na štetne posljedice te pojave. Usprkos svemu, videomanija bi se teško iskorijenila. I naši roditelji snose dio odgovornosti. Većina nas ima moderno namještene i svakojakim uređajima opremljene sobe. A kad u svojim sobama ne bismo imali video uređaje ni televizore, ne bi bilo ni velike opasnosti od videomanije!

Marija Teklić, VIIIId

LJUBAV

LJUBAV

*Ljubav je velikodušna,
dobrostitiva je ljubav,
ne zavidi,
ljubav se ne hvasta,
ne nadima se;
nije nepristojna,
ne traži svoje,
nije razdražljiva,
ne pamti zlo;
ne raduje se nepravdi,
a raduje se istini;
sve pokriva, sve vjeruje,
svemu se nada, sve podnosi.
Ljubav nikada ne prestaje.*

Hvalospjev ljubavi, Biblija

Svatko od nas nekoga voli. I svakoga od nas netko voli. Lijepo je voljeti, a još je ljepše biti voljen. Ljubav je pažnja, nježnost, povjerenje, strepnja, uzbuđenje, briga, ispunjenje... Ljubav je najljepši i najplemenitiji osjećaj.

Što je zapravo ljubav? Na ovo pitanje pokušali su odgovoriti učenici pojedinih razreda naše škole. Jesu li uspjeli, prosudite sami!

• • •

“Ljubav je nešto najljepše. O ljubavi odlučuje srce. Postoji mnogo vrsta ljubavi, kao na primjer ljubav prema majci, bratu, prijatelju, djevojci. Ljubav je simbol života.” (Saša Palić, VIc)

• • •

“Ljubav je u životu nešto najljepše. To je kad se netko voli i to ne očima već srcem i dušom. Ljubav se ne vidi, ona se osjeća. Meni su najveća ljubav moji roditelji.” (Sanel Dizdar, VIc)

• • •

“Ljubav je za mene nešto posebno. Ljubav je kad se netko poštuje i voli. Postoji i prijateljska ljubav u kojoj je važna iskrenost i povjerenje. Dan ljubav je Valentinovo, 14. veljače.”

(Gabrijela Palinić, VIc)

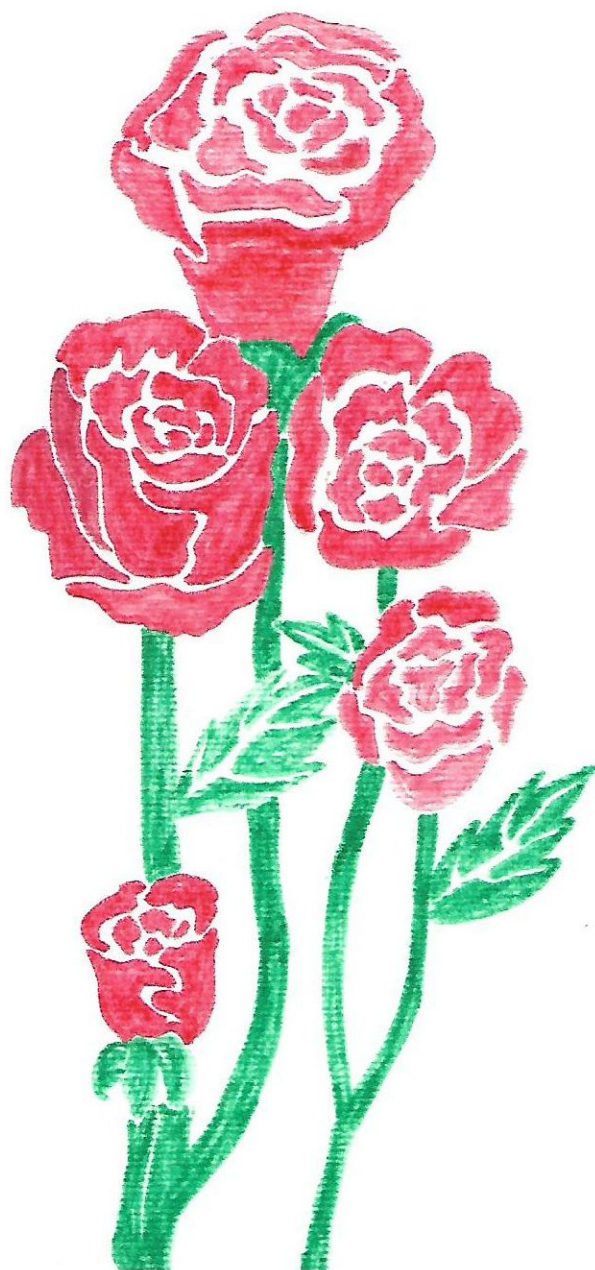
• • •

“Ljubav je kad se dvoje vole i poštuju i kad se ne svađaju. Tata i mama se lijepo vole i nikada se ne svađaju. Ljubav se slavi na Valentinovo. Najjačom ljubavlju volim mamu, tatu i sestru.”

(Jelena Gotovac, VIc)

“Za mene je ljubav kad se dvoje vole, kad paze i misle jedno na drugo. Ljubav je svjetlo u tami, ona pobjeđuje zlo i grijeh. Ljubav je sve dobro i lijepo u životu. Ljubav je i kad nekome nešto daruješ, a on to primi radosno i iz ljubavi. Kao što svjetlo pobjeđuje tamu tako i ljubav pobjeđuje sve ono što je loše i ružno u životu.”

(Dragan Džeko, VIc)

Rahmo Pekić VIIa - Ruže

“Ljubav je kad nekoga iskreno voliš i za njega si spreman sve učiniti. To je nešto najljepše što se čovjeku može dogoditi. Ljubav ima neizrecivu vrijednost, jer kad se netko zaljubi i nekog voli, ma koliko bio loš, postaje dobar. Čovjek se bar jednom u životu mora iskreno zaljubiti i osjetiti da nekog jako voli. Bez ljubavi nema života.”

(Mladen Lučić, VIc)

•••

“Za mene je ljubav osjećaj koji mi srce ispunjava nježnošću i toplinom. Ljubav je kad nekog voliš; mamu, tatu, sestru, brata, prijatelja, susjeda i svakog čovjeka na svijetu. Ljubav mi daje osjećaj sreće i radosti. Najljepša je uzvraćena ljubav. Svaki čovjek na svijetu treba biti pun ljubavi za druge, jer samo tada može svijetom vladati mir i sreća.”

(Miralem Sitnić, VIId)

•••

“Ljubav je nešto najljepše na svijetu. Postoji više vrsta ljubavi. Najjača je ljubav muškarca i žene, a najljepša je ljubav majke i djeteta, jer je ta ljubav najnježnija i najiskrenija. Ima još mnogo vrsta ljubavi i svaka je na svoj način nježna i lijepa. U svakoj ljubavi postoje čarobne riječi: VOLIM TE!”

(Almir Dizdar, VIId)

•••

“Ljubav je kad nekog voliš i za njega si spreman sve dati. Ljubav je tajna života koja sve pobjeđuje i ruši sve zapreke. Ona jedina ima smisla u našim životima jer dolazi iz dubine duše. Prava ljubav nikada ne umire, iz godine u godinu ona se povećava.” (Katarina Krišto, VIId)

•••

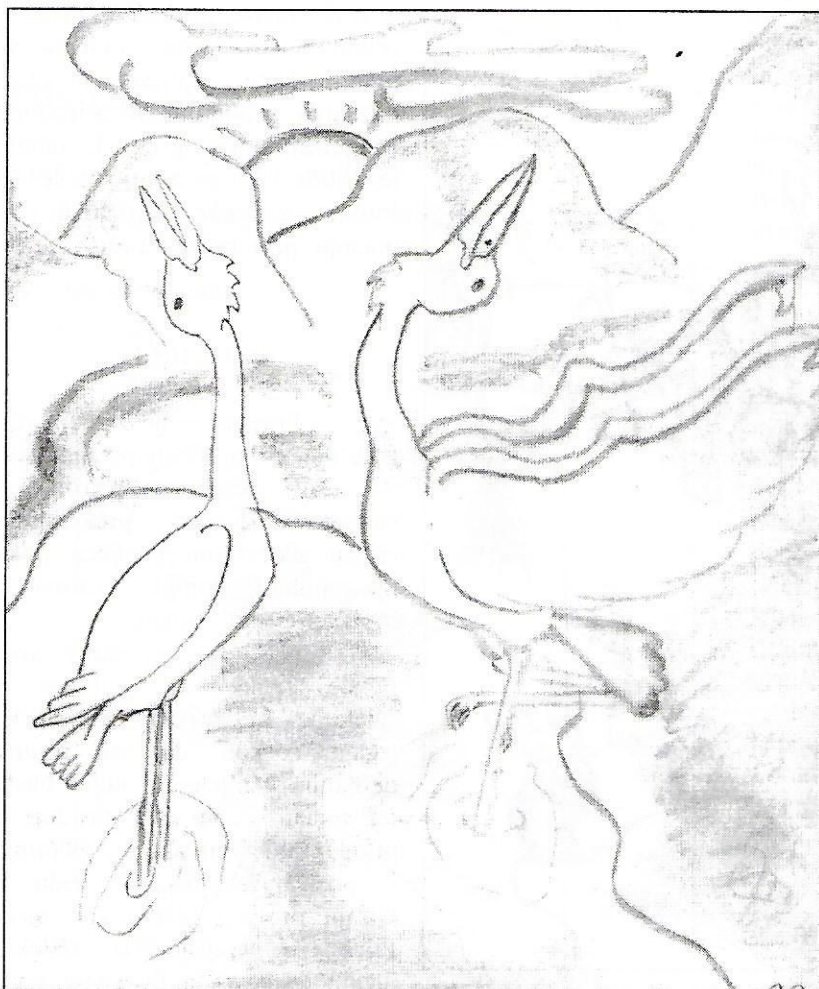
“Za mene je najjača ljubav prema mojim roditeljima. Ljubav znači voljeti nekoga iz dna srca. Dvoje ljudi koji se vole žele život provesti zajedno i uživati u sretnim trenucima ljubavi, jer znaju da su stvoreni jedno za drugo. Ljubav sve pobjeđuje. Na dan ljubavi, Valentinovo, daruju se svi koji se vole.”

(Zana Ljubunčić, VIId)

•••

“Ljubav je nešto najljepše na svijetu. Ljubav je kad majka drži svoje dijete u naručju, kada se dječak i djevojčica gledaju nježnim pogledom, kad otac nestrpljivo iščekuje prvi plač svog djeteta i prvi osmijeh na njegovom licu, kada baka najljepšu i najslađu jabuku daruje svom unuku... Ljubav se ne može sakriti, jer ona je u srcu, u pogledu, na usnama i u mislima. Ljubav je najvažnija, ona je stup svijeta i čovječanstva. Zato budimo dobri i imajmo ljubavi jedan prema drugome, jer bez ljubavi ćemo biti nesretni.”

(Ivica Marinčić, VIc)

Rahmo Pekić VIIa - Ljubav roda

LJUBAV

*Ljubav je ljeto, proljeće, jesen i zima,
sretan je svatko tko ljubavi ima.*

*Ljubav je noć, ljubav je dan,
ljubav je nešto najljepše što znam.*

*Ljubav je zemlja, ljubav je nebo,
voljeti nekoga svatko bi treb'o.*

Josip Kujundžija, VIIa

LJUBAV

*Ljubav je lijepa, a ponekad i slijepa,
ljubav je kao san, a može proći brzo kao dan.
Ljubavlju sve počinje i sve završava,
u ljubavi se i oprašta i ispašta.
Ljubav je teško prepoznati,
a još je teže ljubav pokloniti...*

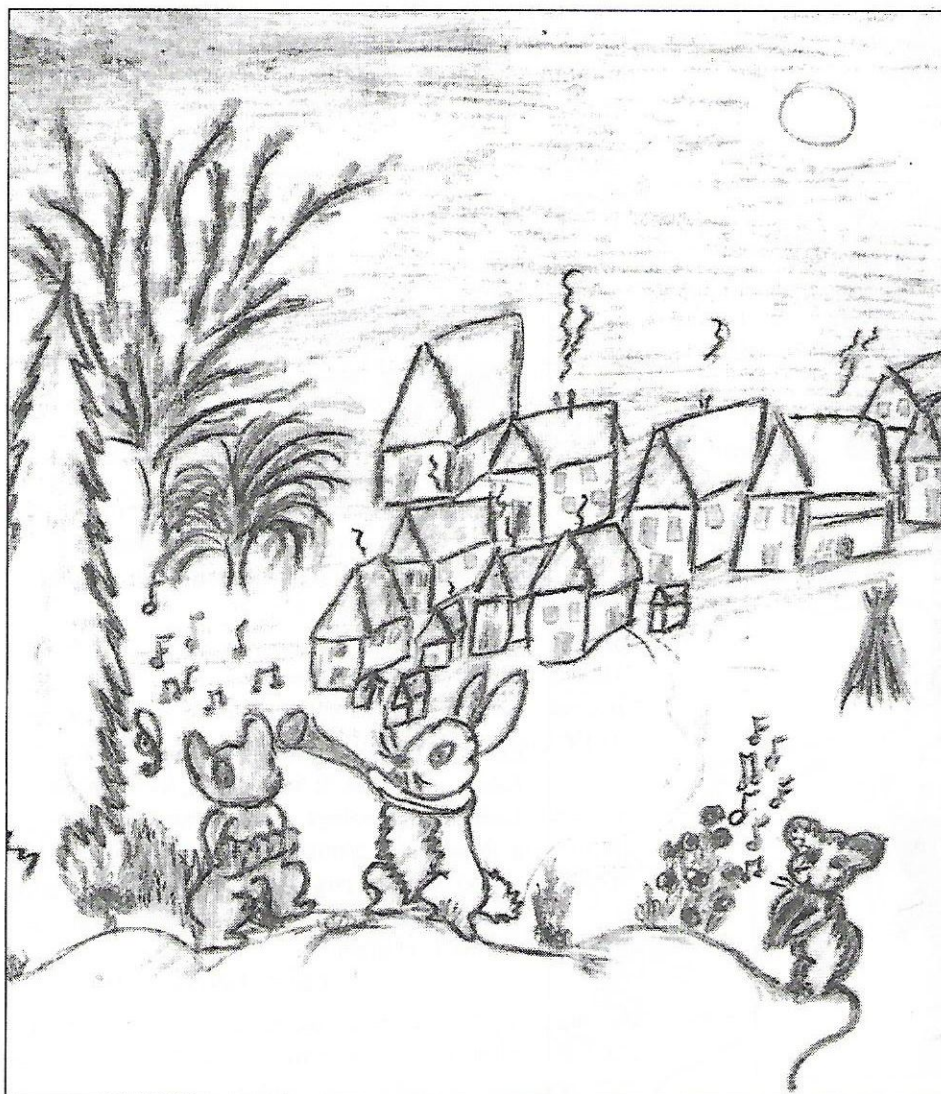
Eldin Karača, VIIa

NA PRAGU PROLJEĆA

PROLJEĆE

*Kad proljeće stigne
tad bijeli pokrivač sa zemlje dignu.
Kad vidiš visibabu malu
kako je nježno pognula glavu,
tad dobro znaj,
da zimi je došao kraj.
Ljubičica veselo diže glavu
visoko, k nebu plavu.
A kad vidiš točku žutu
gdje viri u kutu,
to mali jaglac žuti
pokraj puta cvjeta i šuti.*

Ivana Dodig, VIIc

Lejla Šehić, VIIc - Veseli orkestar

USUSRET PROLJEĆU

Polagano izviruju prvi vjesnici proljeća. To su lijepe bijele visibabe koje su stidljivo objesile glavice i mirisne plave ljubičice koje veselo izviruju iz zelene travice. Proljeće je najradosnije godišnje doba. Njemu se posebno raduju djeca, jer su proljetni dani sunčaniji i dulji.

Najljepše je kad padne iznenadna proljetna kiša. Jutra su tada svježja i mirisna, a trava je pokrivena svjetlucavim kapljicama rose. Iz svakoga kutka prirode dopire nježan i veseo cvrkut ptica.

Zinaid Kobilic, VID

DOLAZI NAM PROLJEĆE

Dolazi nam proljeće. Priroda se budi. Prve visibabe njišu se na laganom povjetarcu, a zrak miriše proljećem. Sve se zeleni i sve cvate. Vraćaju se prve laste. Pjesma ptica odzvanja probuđenom prirodom. Proljetno sunce grije. Izmamilo je ljude u prirodu; neke u šetnju, a neke u polja jer počinju prvi poljski radovi.

Jelena Gotovac, VIc

PROLJEĆE

Proljeće je najljepše godišnje doba. Najljepše je zato što tad oživljava priroda i postaje slična prekrasnom crtežu. Početkom proljeća počinju puhati topliji vjetrovi i topiti preostali snijeg.

Na nebu sja sunce koje potiče biljke na pupanje i cvjetanje. Tek procvjetane vočke izgledaju kao da su posute obojanim snijegom koji blista na suncu. Topli zrak prodire u brloge budeći uspravane životinje i pozivajući ih da iziđu i kušaju proljeće slatko kao med. Ptice se vraćaju iz dalekih južnih krajeva da bi savile nova gnijezda, izlegle i othranile

mlade.

Livade su ukrašene prvim vjesnicima proljeća: kaćunima, ljubičicama, jaglacima, visibabama i drugim cvijećem. Proljeće bi se moglo zvati i buđenje prirode.

Medin Ćupo, Vid

MOJE NAJDRAŽE GODIŠNJE DOBA

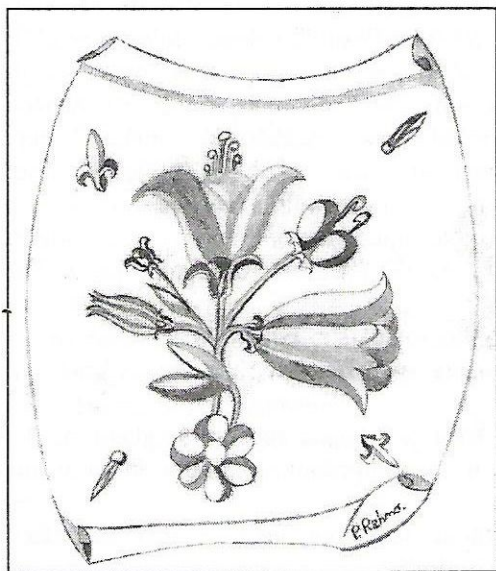
Moje najdraže godišnje doba je proljeće, jer se u proljeće budi usnula priroda. Ono počinje 21. ožujka i traje sve do 21. lipnja. Proljetni su dani sve dulji, a noći sve kraće. Sunce veselije sja, pa su dani topliji i preostali snijeg se topi.

Čuje se veseli žubor nabujalih potoka i rijeka. Na poljima se zeleni pšenica. Počinju poljski radovi; sadi se razno povrće. Drveće pupa, da bi uskoro raskošno prolitalo svježim zelenilom. Na livadama se šareni cvijeće: plave ljubičice, žuti jaglaci, bijele visibabe, ljubičasti i bijeli kaćuni. Sve miriše. Život je bujniji i veseliji. I životinje su se probudile pa traže svježju hranu. Ljudi su ostavili debelu zimsku odjeću i obukli laganiju, proljetnu. Proljeće je doista najljepše i najveselije godišnje doba i zato mi je najdraže.

Zana Ljubunčić, Vid

PROLJEĆE

*Kad proljeće livadu prelijeće
onako usput namigne na cvijeće,
a ono pocrveni,
a ono pozeleni,
a ono pošareni,
od sreće.*

Rahmo Pekić, VIIa - Vaza

NAŠ OKOLIŠ:

POGLED S PROZORA NAŠIH UČIONICA

Naša škola se smjestila pored rijeke Bistrice, u zapadnom dijelu Livna. Odvojena je od gradskog središta, gužve i automobilske buke. Većina naših učionica i kabineta smještena je na južnoj, sunčanoj strani. Najljepši pogled pruža se iz učionice hrvatskoga jezika, koja se nalazi na najvišem, trećem katu zgrade.

Pogled koji se pruža zaista je veličanstven. Njegovu ljepotu narušavaju tek gomile smeća koje se posvuda nalaze. Krajolikom dominira velika, lijepa zgrada Trgovačkog središta Foruma. Toliki su ljudi radili na uređenju Foruma i njegovog okoliša, a oko njega ostala su čitava brda smeća. Zar ga baš nitko nije mogao skloniti?

U daljini se vidi Kamešnica koja postupno prelazi u planinski lanac Dinare. Odavde se planine čine tako malenima, a ustvari su ogromne! Na njima caruje netaknuta priroda. Pod planinama se stere beskrajno Livanjsko polje, nekada glavni izvor hrane ovoga kraja. A sada se njime šire nakupine svakakvog otpada.

Srce me zaboli kad vidim našu rijeku Bisticu, mutnu, prljavu i zagađenu, dok je njeno ime jedino lijepo što joj je još ostalo. Ja doista volim čist i uredan okoliš, jer se tada i sam lijepo osjećam. Kad vidim ljude ili djecu gdje čiste i uređuju okoliš, vesela srca im se pridružim. Ljudi bi trebali mnogo više vremena posvetiti uređenju i čišćenju svog okoliša, jer bismo se u čistom i lijepom okolišu svi osjećali mnogo ugodnije i zdravije.

Mujo Kobilić, VIIa

Naša se škola smjestila na vrlo lijepom i pogodnom mjestu. Školska zgrada ima tri kata, pa pogled s trećeg kata seže vrlo daleko. Zato volim promatrati okoliš s prozora učionice hrvatskoga jezika.

Lijep krajolik kvari ružna slika otpada svuda oko nas. U daljini Dinara se uzdiže visoko prema plavetnilu neba, a pod njom se prostire Livanjsko polje. Kud god seže pogled vide se ponosni, visoki i elegantni jablani. Oni skrivaju Tvornicu boja i lakova, najvećeg zagađivača naše rijeke Bistrice. U daljini se vidi i selo Guber, a usred njega se uzdiže dimnjak Pilane Cincar.

Na suprotnoj obali Bistrice svojom se veličinom i ljepotom ističe novoizgrađeno Trgovačko središte Forum, ponos Livna. A u blizini tog velebnog zdanja, svojom ružnoćom se ističu gomile otpada i blata. Kakav kontrast!

Pod prozorom se čuje galama učenika koji upravo čiste školsko dvorište. Trebali bismo razmisliti o našem ponašanju i navikama, prestati bacati smeće svuda oko nas. Priroda bi nam bila zahvalna, a naš bi pogled bio mnogo ljepši i ugodniji.

Marin Dronjić, VIIa

KNJIŽEVNI KUTAK:

IVANA BRLIĆ-MAŽURANIĆ

(18.04.1874. Ogulin-21.09.1938. Zagreb)

Ivana Brlić-Mažuranić zauzima posebno mjesto u hrvatskoj književnosti. Njeno djelo do danas još nije nadmašeno. Književni kritičari su je s pravom nazvali hrvatskim Andersenom.

Rođena je 18. travnja 1874. u Ogulinu. Njezin otac, Vladimir Mažuranić, bio je ugledni pravnik, pravni povjesničar i leksikograf Ivana je dobila ime po njegovom ocu, svom slavnom djedu Ivanu Mažuraniću, prvom hrvatskom banu pučaninu, pjesniku i autoru poznatog epa "Smrt Smail age Čengića". Djetinjstvo i ranu mladost provela je u Ogulinu, Karlovcu i Zagrebu. Škole je učila privatno i tako stekla solidno obrazovanje. Rano je naučila francuski, engleski, njemački i ruski jezik.

Vrlo se rano udala (u osamnaestoj godini života) za Vatroslava Brlića, uglednog političara i pravnika i preselila u Slavonski Brod. Postala je majkom šestero djece, od kojih je dvoje rano umrlo. Upravo zahvaljujući njezinoj djeci, a kasnije i unučadi, nastale su Ivanine bajke i romani. Naime, Ivana je svake večeri prije spavanja svojoj djeci pričala priče. Djeca su tražila uvijek nove likove i nove priče. Tako je Ivana počela sama izmišljati bajke i zapisivati ih. Bila je neumorna u vječnom traženju novog i originalnog. Njeni ideali bili su istina, dobrota, ljepota, domoljublje i "širina slavlanske duše".

Postupno se broj Ivanine čitalačke publike proširio i njezine bajke su prevedene na mnoge svjetske jezike. Najznačajnija djela Ivane Brlić-Mažuranić su: avanturistički dječji roman "Čudnovate zgode šegrta Hlapića", povijesni roman "Jaša Dalmatin" i zbirka bajki "Priče iz davnine". U romanu "Čudnovate zgode šegrta Hlapića" ostvarila je besmrtni lik dječaka Hlapića koji je bio "malen kao lakat, veseo kao ptica, hrabar kao Kraljević Marko, mudar kao knjiga, a dobar kao sunce" i doživio mnoge zgode i nezgode iz kojih se sretno izvukao. Roman "Jaša Dalmatin" nastao je prema istinitim povijesnim događajima pa je Jašin lik stvaran. U zbirci bajki "Priče iz davnine" ističu se bajke "Šuma Striborova", "Bratac Jaglenac i sestrice Rutvica", "Regoč i Kosjenka", "Sunce djever i Neva Nevičica" i mnoge druge. Ivanine bajke su i danas nezaobilazni dio školske lektire. Djeca ih vrlo rado čitaju.

Ivana Brlić Mažuranić bila je tiha, marljiva, ponosna i dostojanstvena žena i predana i divna supruga i majka. Umrkla je tiho u Zagrebu, 21. rujna 1938. godine. Intenzivno, duboko i trajno njena riječ i danas živi u njenim čitateljima, posebno onim najmlađima.

Iz bogatog smo opusa Ivane Brlić-Mažuranić za naše najmlađe čitatelje odabrali priču "Slavka Plavka i Anka Mrgoljanka" iz zbirke priča "Male pripovijetke".

SLAVKA PLAVKA I ANKA MRGOLJANKA

Bila djevojčica lijepa, mila, dobra i uvijek lijepo odjevena; plave su joj kose bile vazda ljepušno povezane crvenom vrpcom, a bijele ručice i lice brižno umiveni. Zvala se Slavica, a prijateljice su je zvale Slavkom Plavkom. Bila ona prva učenica u razredu, a uz to radi mile čudi svoje mezimica svih saučenica.

U istom razredu bila i jedna djevojčica uvijek nemarno odjevena, raskuštrana, mrka i neprijazna pogleda. Bila i ona vrlo dobra učenica, no osorna i uvijek smrknuta lica, tako da su je uz ime Anka prozvali Mrgoljanka. Imala Anka maćehu, a živjele su u velikoj bijedi; maćeha bila surova i uvijek jadovita, pa je uz nju i Anki otvrdnulo srce. Nikoga nije voljela, a nitko ni nju. Slavica je više puta pokušala da pridobije Anku ljubežljivošću. Jednoga dana joj se pače ponudi da će joj povezati raščupanu kosu. No Anka je nemilo odgurnu i mrko reče:

- Ne treba, ja ionako nemam svilene vrpce da njome povežem kosu!

- No, pa evo ti moje! - reče bezazleno dobroćudna Slavica i razveže vrpcu sa svoje kose. Anka je bila časak zabezegnuta, ali se onda opet okrene od Slavice.

Zbilo se to u razredu. Kad je učiteljica došla u razred, Slavica je plakala naslonivši glavu na klupu, a Anka se zadubila u neku knjigu. Iste večeri plakala je Anka i u svom tvrdom, hladnom krevetu mislila o tome kako je Slavica sretna, a još više o tom kako je dobra.

Bilo je to baš pred ispit. Djeca su se igrala za odmora u školskom vrtu, a uto su čula glasan razgovor u školskom hodniku. Djevojčice su znatiželjno pritrčale hodniku da čuju o čemu se priča, a među njima je bila i Slavica. U hodniku je bila Ankina maćeha i razgovarala s učiteljicom.

- Ne mogu više s tom ljenjivicom! - žestila se maćeha, - Nije ni za kakvu korist! Vazda je samo uz knjigu! Zato sam Vas došla moliti. Ima u Zagrebu jedan naš imućan rođak koji je spreman uzeti tu nevolju k sebi i dati je školati, no samo uz uvjet da bude najbolja u razredu. Molim Vas, dakle, da je, ako je moguće, promaknete na prvo mjesto po učenju!

Djeca nisu dalje slušala jer je zazvonilo školsko zvonce, no ulazeći u razred reče jedna učenica Anki:

- Eto vidiš, možda ćeš u Zagreb na nauke!

- Da, kad ne bi bilo bogatijih, koje učeći zadaće u toploj sobi i nakon dobre večere lako steknu prvenstvo - reče Anka i mrzovoljno pogleda Slavicu.

Od toga se dana dogodio čudan preokret sa Slavicom. Njene su zadaće bile uredne, ali su ipak imale dvije do tri pogreške što ih prije nije bivalo. Njena krasnopisnica imala je mrlja, a kad ju je zbog toga učiteljica ukorila, zarumenjela se Slavica te umalo nije proplakala, ali ipak joj je pogled nekako zadovoljno sjao. U odgovorima svojim zapela bi odjednom i na sve nagovore učiteljicine nije znala ili nije htjela dalje govoriti. Njene su ocjene u zadnjem mjesecu pred ispit pale za jedan red i - Anka je bila najbolja učenica u razredu! Njeno je lice sve pomalo gubilo mrki izgled, njene su oči začudeno gledale u Slavicu, kad bi ova iznenada zapela na ploči i pokvarila najjednostavniji zadatak. A Slavica bi gledala kradom Anku i smiješila se.

Na dan kad su se dijelile svjedodžbe stupila je Anka nesigurnim korakom pred učiteljicu koja joj pruži svjedodžbu i proglasi je najboljom učenicom u razredu. Ankino se blijedo, tmurno lice razvedrilo pa, vrativši se na mjesto prišapće Slavicu:

- Ti si namjerno prepustila prvenstvo meni!

A Slavica joj, smijući se, odvrati:

- Ništa zato, dogodne bit ću ja opet prva, ako to nekom drugom ne bude nužnije trebalo!

I dok je Slavica ostala i u narednom razredu Slavka Plavka, prestala je Anka u svojoj novoj postojbini biti Mrgoljanka. Omilio joj svijet od Slavičine dobrote, pa je i ona postala ljubežljiva i dobroćudna.

Ivana Brlić-Mažuranić

NAŠI UČENICI NATJECATELJI

ŠAHOVSKI TURNIR

Šah je stara igra koja zahtijeva mnogo razmišljanja. Vrlo je komplicirana. Na šahovskim turnirima je vrlo uzbudljivo, društveno i napeto. Isplati se sudjelovati zbog dobrog društva i vrijednih nagrada.

Moj prvi šahovski javni nastup bio je na turniru Božić '97, u Hotelu Dinara. Većina šahista bila je iz klubova Dario i Troglav. Natjecatelji su bili raznih uzrasta i godina starosti. Bilo je tu i djece i starijih ljudi. Na samom početku natjecanja imao sam veliku tremu. Opustio sam se tek nakon pete uzastopne pobjede.

U tome su mi mnogo pomogli moji prijatelji navijači koji su me neprestano bodrili. Na kraju turnira imao sam najveći broj bodova. Osvojio sam prvu nagradu za juniore. Od dijela novčane dobiti sokom sam počastio svoje vjerne navijače.

Saša Palić, VIđ

TAE KWON DO TURNIR

U Križevcima je 09. studenog 1997. održano otvoreno prvenstvo Hrvatske u tae kwon do-u, na kojem sam i ja sudjelovao. Bilo je mnogo natjecatelja iz nekoliko raznih zemalja: Mađarske, Češke, Slovenije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

Imao sam ukupno pet borbi, od kojih sam izgubio samo jednu u finalu. Pobijedio me prvak Hrvatske Saša Ritan, pa sam tako osvojio drugo mjesto i srebrnu medalju. Vrlo sam zadovoljan postignutim rezultatom.

Zahvalan sam svojim trenerima Augustu Orloviću i Jakovu Doliću, na podršci i trudu koji su uložili za mene.

Dragan Džeko, VIc

OBIČAJI LIVANJSKOG KRAJA

Život naših baka i djedova u mnogočemu se razlikovao od današnjeg života. Današnji život je mnogo lagodniji i jednostavniji zahvaljujući mnogim suvremenim pomagalima kojih nekada nije bilo. Ponekad nam je teško shvatiti zašto naše bake i djedovi i danas uzdišu za "onim zlatnim starim vremenima", jer nam se čini da u tim vremenima, osim teškog, mukotrpnog rada i oskudice, zapravo ničeg nije bilo. No, naši stari tvrde suprotno. Kažu da su ljudi bili jednostavniji, zadovoljniji i bolji, a vremena kudikamo ljepša od današnjih.

U ovom broju našeg lista saznat ćete kako su naše bake prale i glačale rublje i kako su se naši stari zabavljali na sijelima.

PRANJE, SUŠENJE I GLAČANJE RUBLJA

U davnim vremeriima, kad su naše bake bile mlade, i kad još nije bilo peralice za pranje rublja ni vodovoda po selima, rublje se pralo u obližnjim potocima i rječicama. Djevojke i žene taj su posao obavljale uvijek zajedno. U malim grupama su, noseći prljavo rublje u zavežljaju na leđima, odlazile na obale potoka, tražeći najbistriju vodu i pogodno mjesto za pranje. Tada su, uz pjesmu, šalu i priče, započinjale s poslom.

Prale su uz pomoć tzv. perala i prakljače. Peralo je bio obično jedan plosnati glatki kamen, a prakljača drveni predmet sličan lopatici. Rublje se pralo velikim žutim sapunima, koje su žene same pravile od svinjske masti, sode i drugih materijala. Prljavo rublje se namočilo u vodi, nasapunalo, a zatim se komad po komad slagalo na peralo i udaralo prakljačom kako bi nestala sva nečistoća. Takav se postupak ponavljao nekoliko puta, a zatim se rublje ispiralo u vodi. Ono rublje koje je već bilo oprano, razastiralo se po obližnjim grmovima, da bi se bar malo prosušilo dok se ostalo opere. Bijelo se rublje najprije kod kuće otkuhavalo u velikom sivom loncu, a zatim se nosilo na potok da bi se ispralo u hladnoj bistroj vodi.

I prljavo i oprano, čisto rublje žene su nosile na leđima. Kod kuće se oprano rublje sušilo uglavnom po plotovima, grmlju i kamenim zidovima. Malo toga se glačalo, jer glačala nije bilo. Poneka bogatija kuća imala je starinsko glačalo s poklopcem, koje se punilo žeravicom s ognjišta. Takva se glačala danas čuvaju u mnogim modernim kućama kao suveniri, a može se vidjeti u muzeju u Franjevačkom samostanu Gorica. Bilo je vrlo teško glačati takvim glačalom, jer je vrlo teško, a trebalo je njime i neprestano mahati da se žeravica ne bi ugasila.

Ukoliko nisu imale glačala, a nisu ga imale ni gdje posuditi, žene i djevojke su se snalazile

na razne načine. Najčešće su "glačale" tek ispečenim kruhom, kojeg bi zamotale u vlažnu i čistu krpu i ostavljale da se ohladi na odjevnom predmetu kojeg su željele izglačati.

Iako je pranje rublja bio vrlo mukotrpan, naporan, a zimi i neugodan posao, ipak su ga žene i djevojke, zbog veselog druženja, rado obavljale.

Jelena Mihaljević VIII d i Danijela Buljan

SIJELA

Kad bi sav dnevni posao bio završen i kad bi se prvi mrak ušuljao u selo, počinjalo bi veselo večernje druženje susjeda, prijatelja i rodbine, zvano sijelo ili silo. Na sijelo bi se obično okupljalo u jednoj kući u selu. Uz svjetlost svijeće ili petrolejke, sjedilo se uz ognjište ili za stolom. Pričale su se priče, dogodovštine i šale, pjevala se ganga i bećarac, a ponekad se tako zajednički obavljao neki posao (npr. za ljetnih i ranojesenskih sijela komušao bi se ili krunio kukuruz i sl.).

Sijela su ponekad trajala do dugo u noć. Žene i djevojke su obično uz priču plele čarape i terluke, vezle čipke, a muškarci su igrali raznih igara; npr. karata, domina, pošaporca ili prstenjaka (prstenca). Prstenjak je bila vrlo popularna igra. Igrala se tako da se pred igrače poredalo nekoliko čarapa ili rukavica, a u jednu se sakrio prsten. Igrači su pogađali u kojoj čarapi se nalazi prsten. Onaj tko je pogodio bio je pobjednik jednog kruga. Igrao se određeni broj krugova. Ponekad su iz šale gubitnike nagarali ugljenom.

Domaćica kuće u kojoj je sijelo počastila bi svoje goste kavom (koja se pravila od prženog ječma), nekom slasticom ili polama sa sirom. Veselo druženje znalo se otegnuti do gluhog doba noći, naročito za zimskih dana, jer šale, smijeha i dobrog društva nikad nije dosta.

Amela Tuco, VIII a

LITERARNI RADOVI NAŠIH UČENIKA

LEPTIR

*Na granu zelenog bora
nježan kao dodir doletje
i sjede jedan žuti leptir.
Njegov veseo i neobičan let
promatrao je jedan
mali, rumeni cvijet.
Tad leptir odleti na pusti žal
i u tom ga trenu prekri
nestašan val.*

Slavica Barišić, Vb

BOG

*Bog je čovjeka stvorio
al se tad umorio.
Šest je dana stvarao,
sedmi se odmarao.
Bog je stvorio sve planete,
odredivši nedjelje za dane svete.
Zašto baš nedjelje? - pitate se vi.
Tada se odmarao, - neka znate svi.
Nedjeljom se morao odmarati,
jer nije imao više što stvarati.*

Blanka Lučić, VII

VRAPČIĆI

Jedne subote sam se rano probudio jer nisam mogao spavati. Gledao sam kako pada snijeg. Na ulici sam vidio gladne vrapčiče. Otišao sam u kuhinju i sa stola uzeo komadić kruha. Razmravljeni kruh bacio sam na ulicu. Vrapci su najprije pobjegli na krov, a onda su se ohrabрили, sletjeli na ulicu i počeli ključati kruh.

Otada, svakoga jutra, dajem gladnim vrapčičićima kruh da bi preživjeli zimu.

Alen Lemo, VIb

MAMA

*Mama je za mene
golubica s neba
i anđeo čuvar
što nikom me ne da.*

*Ona je meni
sunce što sja,
najviše na svijetu
volim je ja.*

*Za nju bih srce
ja mogla dati,
za nju i život
mogla bih predati.*

Marina Tomić, VIIIc

NIJE LAKO BITI TINEJDŽER

*Kod kuće štrebamo,
svaku riječ vrebamo.
Ljute se na nas svi,
jer mi smo tinejdžeri.*

*Možda je svima lako,
al nama nije tako.
Mi imamo mnogo briga,
stranica i cijelih knjiga.*

*Knjigu čitamo, a u glavi
vrte se buhe i šareni mravi,
jer mi zapravo nismo tu,
već na nekom drugom planetu.*

*I zbog toga lekcije ne shvaćamo
i svoje neznanje jedinicama plaćamo!*

Adrijana Buljan, VIIIc

DIMNJAČAR

*Dimnjačar svaki na krovove krene
u jesen probuditi dimnjake snene.*

*Kuglom i ježom grlo im čisti
kako bi bili svi zdravi, isti.*

*Na crnoj odori zlatnu dugmad nosi
svojim zanatom dimnjačar se ponosi.*

Danko Rimac, Vc

KNJIGA

*Uvijek je tu kada si sam,
kad si tužan, uljepšat će ti dan.
Kada te teške brige more,
poklonit će ti najljepše snove.
Uvest će te u svijet slova,
računa, jednadžbi
i veselih snova.*

Željko Šeremet, Va

PROLJETNICA

*Pčelica zujka,
vjetrić lahori
potok u gori
glasno žubori.
Loza se vije,
u rosi se smije.
Ptičice poje
pjesmice svoje
Šumica ista
pomalo lista.
Sve se obnavlja:
proljeće se javlja!*

Goran Pravdić, VIIId

SVE U SVOJE DOBA

*Viče bijeli dan:
" Hajde, noći, van!"
Njemu kaže noć:
" Doveče ću doć!"*

Ivana Vukić, VIIId

PROLJEĆE...

*Tiho u zelene krošnje
uleti proljetni vjetar.
Sunčeve tanke strelice
nečujno se provlače
kroz lišće,
grane i stabla.
Čitava se šuma zanjihla;
poljski cvjetovi bijeli
i male ptice pozdraviše
veliko, blistavo sunce.*

Lejla Šehić, VIIc

OČI

*Lijepo mi Bog moj
nakiti tijelo.
Stavi dva oka
pod moje čelo.
Njima da se krećem,
kada šecem,
da gledam svuda
njegova čuda;
na nebu sunce,
zvjezdice jasne,
pod nebom cvijeće,
ptičice krasne.*

Ivana Vukić, VIIId

ŽELJA

Još iz najranijeg djetinjstva jasno se sjećam neprestanih svađa mojih roditelja, koje su znale završiti i razbijanjem posuđa po kući. Tada sam bila premalena da bih mogla shvatiti što znači rasti se, živjeti kod jednog roditelja.

Sada sam malo odraslija i svjesna sam svojih patnji i posljedica koje trpim zbog neslaganja svojih roditelja. Zbog toga katkad gotovo poželim da me nema. Moji su se roditelji rastali dok sam ja bila mala. Tada je sud odlučio da do svoje desete godine živim s majkom, a poslije mogu birati. Takvu odluku sam vrlo teško primila.

U početku sam živjela s majkom, ali bila mi je potrebna i očinska ljubav. Majka mi je pružala koliko je mogla, ali to mi nije bilo dovoljno. Godinu dana poslije otišla sam živjeti kod oca. I on mi je pružio koliko god je mogao, ali sam shvatila da ne mogu bez mame. Tati se nisam mogla potpuno povjeriti kao što to mogu mami.

Poslije toliko godina patnji shvatila sam da je život poput rijeke koja teče svojim tokom i ne može se promijeniti onako kako bismo to mi željeli.

Sada, živim kod strica i strine koji su me prihvatili kao svoje dijete, pa mi je malo lakše. Ipak, toliko puta pomislim: Bože, pored živih roditelja, ja sam siročić! Najteže mi je kad strina zagrlj moju najmlađu rodicu, nježno joj tepajući. Znam da me strina voli kao da sam joj rođeno dijete, ali to ipak nije isto kao majčinska ljubav. Patim više nego ikad, ali polako se navikavam.

Nadam se da će mi se ubrzo ostvariti najveća želja. A to je da se moji roditelji pomire i odluče ponovno zajedno živjeti. Živjeti kao jedna prava obitelj.

Z. M. VIIIb

UGODNI OBITELJSKI TRENUCI

Još dok sam imao tri i pol godine shvatio sam zašto doista volim svoju obitelj. Bilo je to na obiteljskom izletu, na obali rijeke Sturbe.

Tata me je nosio na vratu, dok su mama i sestra provodile vrijeme u vodi, kupajući se i igrajući svakakvih igara. To je trajalo sve do zalaska sunca. Tada smo pokupili svoje stvari i krenuli kući, meni najdražim automobilom kojeg smo imali, fićom.

Volio bih opet proživjeti te trenutke. Ali sad sam prevelik da bi me tata mogao nositi na vratu.

Senad Ključo, Va

LITERARNI RAD OBJAVLJEN U LISTU RADOST

(br. 5, siječanj 1998.)

POZDRAV ZALAZEĆEG SUNCA

Polako pada mrak. Sunce je završilo dugo putovanje i zadnjim zrakama pozdravlja umorne ljude. Poput ure, ćuk nam naglašava dolazak večeri, a plava haljina koju je danas obuklo nebo polako dobiva sjajne ukrase.

Ivanka Mihaljević, Va

AFORIZMI

U razmišljanjima budi sličan pužu, a u djelima ptici!
(narodna izreka)

Idi k mravu, lijenčino! Gledaj putove njegove i uči se
mudrosti!
(biblijska izreka)

Nijedan dan nije dug onome koji radi!
(latinska izreka)

Ljubaznost uzvрати ljubazaošću, a zlo pravdom!
(kineska izreka)

Gdje siješ ljubav, izraste veselje!
(Shakespeare)

Čuvaj se ljenčarenja: ono donosi veću štetu nego
pijanstvo!
(arapska izreka)

Ako se želiš obogatiti, idi među siromahe!
(kineska izreka)

Pametan čovjek nauči deset stvari, a vjeruje u jednu;
budala nauči jednu stvar i vjeruje da ih zna deset!
(kineska izreka)

Jezik mudraca je u srcu, a srce je glupana na jeziku!
(bugarska izreka)

Da bi mogao priznati tuđu vrijednost, najprije treba
imati vlastitu!
(Schopenhauer)

I najslabiji čovjek može pameću pobijediti jakoga!
(afrička izreka)

BISERI IZ ŠKOLSKIH KLUPA

RAZMNOŽAVANJE

Na satu biologije učili smo o razmnožavanju biljaka.

Nastavnica: Kako se razmnožavaju biljke?

Učenik (koji očito nije pažljivo slušao): Spolnim odnosima!

ČORBA

Vjeroučitelj: Što je Isus večerao na posljednjoj večeri?

Učenik: Pa... čorbe!

MUMIJA

Na satu njemačkog bili smo vrlo nemirni. Posebno se isticao jedan učenik koji inače nema pojma o njemačkom.

Nastavnik: Sad si tako nemiran, a kad te budem pitao šutjet ćeš kao balzamirana mumija!

AH TE STROFE

Na satu hrvatskog učili smo imena strofa prema broju stihova.

Nastavnica: Kako se zove strofa koja se sastoji od osam stihova?

Učenik: Oktavija!

Nastavnica: Nije oktavija već oktava! A kako sa zove strofa od četiri stiha?

Učenik: Katarina!

MALA VICOTEKA

SEMAFOR

• Iva je tek položila vozački ispit i krenula na prvu samostalnu vožnju. Zaustavila se na znak crvenog svjetla na semaforu. No, upalilo se i žuto, pa zeleno, a Iva nikako krenuti. Pristupi joj prometnik:

Morate se odlučiti, gospođice, drugih boja nema!

PRVACI

• Dode Ivo na plažu. Htio bi se okupati, ali ne zna što će sa zlatnim ručnim satom. Dosjeti se, uzme list papira i napiše: Ovo je moje. Svjetski prvak u karateu! Kraj papira ostavi sat i ode na kupanje. Kad se vratio, sata nigdje, a na njegovom papiru je dopisano: Srdačan pozdrav! Svjetski prvak u trčanju!

MOLITVA U PUSTINJI

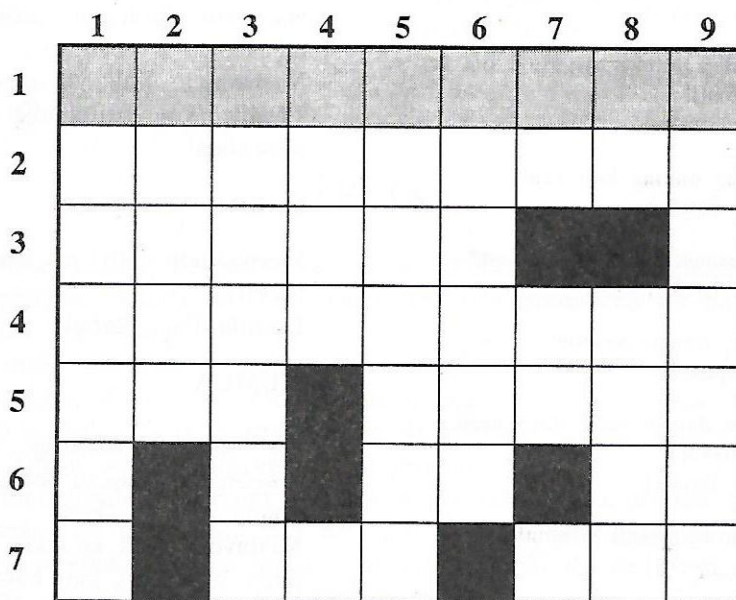
• Molio se misionar u pustinji Bogu, kad naiđe lav. Misionar digne glavu prema nebu i prošaputa: Bože, podari i ovom tvom stvorenju, lavu, kršćanske misli...

Lav pogleda misionara, podigne i on glavu prema nebu i pomisli: Bože, hvala ti i blagoslovi ovo jelo koje ću sada blagovati!

ŽLICA

• U sobi dežurnog liječnika zvonio je telefon: Doktore, hitno je! Dijete je progutalo žlicu! Liječnik se žurno sprema da krene, kad telefon ponovno zvonio: Ne trebate žuriti zbog žlice doktore, našla sam drugu!

ZABAVNI KUTAK KRIŽALJKA

VODORAVNO:

1. Zagonetni pojam,
2. Visoka obrazovna ustanova,
3. Alati za kosidbu - 23. slovo abecede,
4. Djevojke, lijepe, visoke i ...,
5. Zvuk - Za grah koji se brzo vari, kaže se da je ...,
6. Inicijali pisca Cankara - Kemijski element nikal,
7. Slovo s crtom - Životinja u tlu - Dio dana,

OKOMITO:

1. Mali paket,
2. Oko nečega,
3. Stanovnik Lase (Azija),
4. Strano ime - 23. slovo abecede,
5. Grad u Izraelu (Jafa),
6. Stanovnik glavnog grada Jordana,
7. Auto-oznaka Rijeke - Auto-oznaka Travnika,
8. Uzvik boli - Muško ime,
9. Carev nasljednik,

Autor: Saša Palić, Vid